

Nurillayev Umidbek Xudayberdiyevich

Jamoat Xavfsizligi Universtiteti magistraturasi tinglovchisi

Kalit so'zlar: *yo'l hodisalari, statistika, kelib chiqish sabablari, qonun-qoidalar, maslahatlar*

Kirish: Yo'l harakati xavfsizligi-bu yo'llarda transport vositasini xavfsiz boshqarishni o'rganish va yo'llardan foydalanishda o'zingizni va boshqalarni xavfsiz saqlash jarayoni. Bunga yo'l harakati qonunlariga bo'ysunish va yo'lda potentsial xavflardan xabardor bo'lish kiradi.

Yo'l harakati xavfsizligi-bu yo'l harakati foydalanuvchilarining halok bo'lishi yoki jiddiy jarohatlanishining oldini olishga qaratilgan usul va choralarni tavsiflash uchun ishlatiladigan atama. Yo'l yo'l harakati qatnashchilari orasida piyodalar, velosipedchilar, avtoullovchilar, transport vositalarining yo'lovchilari, otliqlar va jamoat transporti yo'lovchilari bor.

Yo'l-transport hodisalari dunyo bo'ylab o'lim va jarohatlarning asosiy sabablaridan biridir. 2013 yilda yo'l-transport hodisalarida taxminan 1,25 million kishi vafot etdi va taxminan 20-50 million kishi jarohat oldi. Yo'l-transport hodisalari 15-29 yoshdagi yoshlar o'limining asosiy sabablaridan biri bo'lib qolmoqda.

Yo'l harakati xavfsizligini yaxshilash, shuning uchun sog'liqni saqlashning asosiy tashvishi hisoblanadi. Yo'l harakati xavfsizligini yaxshilashning ko'plab usullari mavjud, jumladan xavfsiz yo'llar va transport vositalarini muhandislik mukammallashtirish, yo'l harakati qonunlarini bajarish va haydovchilar va piyodalarga yo'l harakati xavfsizligi to'g'risida ma'lumot berish.

Yo'l harakati xavfsizligini oshirishning eng samarali usullaridan biri bu xavfsiz yo'llar va transport vositalarini muhandislik mukammallashtirishdir. Buni navigatsiya qilish osonroq

va baxtsiz hodisalarga olib kelishi ehtimoli kam bo'lgan yo'llarni loyihalash va avtohalokatga chidamli transport vositalarini loyihalash orqali amalga oshirish mumkin.

Avtotransport halokati o'lim va jarohatlarning asosiy sababidir. Har yili avtohalokatlarda minglab odamlar halok bo'ladi va jarohatlanadi.

Yo'l-transport hodisalarining umumiy sabablari orasida chalg'itish, mast holda haydash, tezlikni oshirish, yo'l qoplamasining nosozligi va ob-havo sharoiti mavjud.

Chalg'itish: chalg'igan holda boshqarish yo'l-transport hodisalarining etakchi sababidir. Uyali telefonlari, yo'lovchilari yoki mashina ichidagi boshqa narsalar bilan chalg'igan haydovchilar baxtsiz hodisalarga ko'proq duch kelishadi. Haydash paytida doimo hushyor bo'liish va e'tiborli bolish kerak, chunki diqqat markazida bir lahzalik tanaffus ham baxtsiz hodisaga olib kelishi mumkin.

Mast holda haydash: ta'sir ostida rulga o'tirishni tanlash nafaqat mas'uliyatsiz, balki noqonuniydir. Agar siz mast holda haydab ketayotgan bo'lsangiz, siz qattiq jazoga duch kelishingiz mumkin. Bu qamoq vaqtini o'z ichiga olishi mumkin, haydovchilik guvohnomasidan mahrum bo'lish va ko'p miqdordagi jarimalar. Hatto tajribali haydovchilar, alkogol yoki giyohvand moddalar ta'siri ostida bo'lganlar baxtsiz hodisalarga olib kelishi mumkin bo'lgan noto'g'ri qarorlar qabul qilishlari mumkin. Bu nafaqat haydovchi uchun xavfli, balki boshqa haydovchilar va yo'lda bo'lganlar uchun ham xavf tug'diradi.

Haydovchilar va yo'lovchilar uchun yo'l-transport hodisalarining oldini olishning ko'plab usullari mavjud bo'lib, yo'l harakati qonunlariga rioya qilish, yo'lda potentsial xavflardan xabardor bo'lish va mudofaa haydash texnikasidan foydalanish shular jumlasidandir.

Yo'l harakati qonunlariga bo'ysunish: yo'l harakati qonunlariga bo'ysunish yo'l-transport hodisasini oldini olishning eng yaxshi usullaridan biridir. Yo'l harakati qonunlari yo'l harakati foydalanuvchilarini xavfsiz saqlash uchun mo'ljallangan va shuning uchun ularga bo'ysunish orqali biz o'zimizni va boshqalarni xavfsiz saqlashga yordam beramiz.

Yo'lda potentsial xavf xabardor bo'lish: yo'l-transport hodisalarini oldini olishning yana bir yo'li yo'lda potentsial xavfdan xabardor bo'lish. Bunga piyodalar, velosipedchilar va

mototsiklchilar kabi boshqa yo'l harakati qatnashchilaridan xabardor bo'lish, shuningdek, yomon yo'l qoplamalari, chuqurliklar, qurilish zonalari va sirpanchiq yo'llar kabi yo'l sharoitlaridan xabardor bo'lish kiradi.

Himoyaviy haydash texnikasidan foydalanish: yo'l-transport hodisalarining oldini olishning yana bir usuli - himoyaviy haydash texnikasidan foydalanishdir. Bu kutilmagan hodisalarga tayyor bo'lishni va agar biror narsa yuz bersa, tez va xavfsiz munosabatda bo'lishni anglatadi.

Trafik halokatini yo'q qiladigan hech narsa yo'q. Ammo barchamiz birgalikda ishlasak, yo'llarni hamma uchun xavfsizroq qilishimiz mumkin. Haydovchilar, yo'lovchilar va shaharsozlar buni amalga oshirish uchun hamkorlik qilishlari va bir-birlari bilan muloqot qilishlari kerak.

Xulosa

Yo'l harakati xavfsizligining nazariy jihatlarini tushunish xavfsiz va xavfsiz jamiyatni rivojlantirish uchun juda muhimdir. Ko'p sonli fikrlarini o'z ichiga olgan holda, faol ovozdan foydalanish orqali o'quvchilarni faol jalb qilish, jummalarning xilma-xilligini muvozanatlash va paragraf uzunligi cheklovlariga rioya qilish orqali ushbu maqola ma'lumotni samarali taqdim etishga qaratilgan.

To'g'ri formatlash, sarlavhadan foydalanish va o'q nuqtalari va pastki o'q nuqtalarini kiritish uning o'qilishi va tashkil etilishini yanada oshiradi. Ushbu elementlar birgalikda yo'l harakati xavfsizligining nazariy jihatlarini bo'yicha keng qamrovli va ma'lumotli maqolaga hissa qo'shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1. Emmerik van, A., 2001. Yo'l harakati xavfsizligiga tizimli yondashuv. In: 24-Avstraliya Transport tadqiqotlari elektron xavfsizlikni qo'llab-quvvatlash materiallari, 2007 yil. Olingan 2007-10-03*
- 2. Haddon Jr., Vt, 1980. Jarohatlar epidemiologiyasidagi yutuqlar davlat siyosatining asosi sifatida. Jamoat Salomatligi Bo'yicha Hisobotlar*

3. *Kanianthra, J. N., 2007. Amerika Qo'shma Shtatlari hukumatining hisoboti. In: 20-xalqaro texnik konferentsiya materiallari*
4. *Kovord R., Ohlsson, K., Alm T., 2004. Salbiy xatti-harakatlarning potentsial echimi sifatida dinamik ravishda joylashtirilgan qo'llab-quvvatlash*